

TE WAKA TOTOHU O TE IWI MAORI

Tenei te ngakau kei te mihi, ki tenei kaupapa korero kua puta nei i roto i te "Toa" Nama 109, na C.B. (Te Aute College).

Ko te hua nui i roto i ana korero, he whakaoho tana i te Iwi Maori, kia Mataara. i roto i enei wa o te tauwhainga mo te ora tinana i runga i te noho-tahi, taua te Maori me te Pakeha. Ki te kore taua e mataara, ka totohu to taua waka.

Te tauwhainga e korerotia ana kia taua, he mahi tahito, no te orokohanga ra ano o te ao. Ina hoki, na te tauwhainga ka hinga a hiatana. Ka whiua iho i te rangi ratou ko ana anahera. Ko Arama tera faua ko Iwi ka hara, a, ka peia ki waho o te Kaari o Erena, ko taua tauwhainga ano te take. Ko Apera tera ka mate ia Kaina, he tauwhainga te take, mo a raua whakahere ki te Atua. Ko Ehau tera ka hinga i a Hakopa mote matamuatanga, na te tauwhainga. He tauwhainga a takitahi tenei, he tangata, ki te tangata mai i era wa tae mai ki naianei, haere ake nei ta taua mahi tenei ta te tangata.

Koia nei ano te mahi a nga mana nunui o te ao, mai i era ra, tae mai ki naianei. Ina hoki, ko te Kingitanga tera o Papurona ka hinga i nga Meri me nga Pahi. He maha nga tau i muri mai, ka hinga nga Meri me nga Pahi i te Mana o nga Kariki. Muri mai ko nga Kariki ka hinga i te Kingitanga o Roma, i muri mai i tenei wa, ka whanau nga Mana maha (urupi (Europe), a nga Kiingi, nga Kuini nunui o te ra wa, e mohiotia nei o ratau korero, he mea whaka-paipera na te Pakeha. Ta ratau "Tama" matamua, whaka-ipoipo hoki, ko "Tauwhainga." Ki etahi Kiingi he humarei, ki etahi he nanakia tutu ana te puehu! No nga pakanga nunui tenei o te Ao, mai i era wa, tae mai ki te pakanga nui ka hori ake nei. Kotahi tonu te Kaupapa he tauwhainga, kia puta ko tona ihu, ko tona, ko tona.

TE AO MAORI.

Tetahi kupu matau na o tatau tipuna. E ki ana. "Ruia taitea, ruia taitea, kia tu ko Taikaka anake."

Kua kite noa atu ratau, kua mohio noa atu ki tenei ahuatanga o te Ao, i runga tonu i a ratau tauwhainga, ara pakanga kia ratau ano. Kei te mohio tatau ki enei korero, tena tangata, tena whanau, tena hapu, ki ona warenga taurekarekatanga toanga, rangatiratanga hoki. Rapopoto katoa enei ahuatanga ki raro i tenei kaupapa i te tauwhainga.

Na te Rongopai o te tatau Ariki o Ihu Karaiti ka mau te rongo. Katahi ka wehea atu te Ao-Maori-tahito, ka wehea mai hoki te Ao-Maori-hou, ara te Ao-hou.

Nga tauwhainga o te Ao-tahito rereke o te Ao-hou rereke. Iaianei he tauwhainga ta taua ki Pakeha, i roto i te wa Pakeha